

Litteratur

SOFIA JUNGSTEDT, MALCOLM PETTERSSON & ANNA UPPFELDT, *Handbok för notaries — en praktisk vägledning*, Norstedts Juridik, 2023, 132 s.

Den första tiden som notarie vid en tingsrätt eller förvaltningsrätt kan vara överväldigande. Som nyanställd notarie befinner du dig sannolikt i början av din karriär, utan någon längre erfarenhet av kvalificerat förvärvsarbete. Trots att du under knappt fem års tid har studerat hårt och förvärvat höga betyg just för att ha möjlighet att *sitta ting*, har du egentligen ingen uppfattning om vad notariearbetet innebär. Du inser dock snart att skillnaderna mellan juristprogrammet och notariatjänstgöringen är stora. Som notarie förväntas du omedelbart visa prov på stor noggrannhet och juridisk skicklighet i en verksamhet som präglas av höga skyndsamhetskrav. Du ställs inför nya begrepp som *koms*, *delgivning* och *exp*, samt en mängd domstolsspecifika handläggningsrutiner. Du ska samtidigt lära dig verksamhetsstöden Vera och DiBa, som båda saknar all önskvärd användarvänlighet. Mitt i allt detta vet du att du kommer betygsättas för dina arbetsinsatser.

Lyckligtvis är domstolarna vana vid att ta emot nya notaries. Varje ny notarie får en handledare och en fadder, flera introduktionssamtal och utbildningar samt mängder av mallar och rutindokument. Det finns dessutom alltid en vänlig notariekollega som kan besvara frågor som dyker upp längs vägen. Den höga arbetsbelastningen hos domstolarna innebär dock att man som notarie behöver ta ett stort ansvar för sin egen utbildning. Trots de välutvecklade introduktionsprogrammen kommer det alltså ta tid innan man som notarie har landat i sin yrkesroll.

Jungstedts, Pettersons och Uppfeldts nyutgivna bok *Handbok för notaries — en praktisk vägledning* är ett välkommet bidrag till att underlätta notariens tillvaro under den första anställningstiden. Boken ger en klar överblick över bland annat domstolarnas organisation, beredningen av mål och ärenden samt vad som är lämpligt uppträdande mot allmänheten. Framställningen är dessutom mycket lättillgänglig; språket är ledigt, omfånget är välavvägt och dispositionen är logisk. Författarna gör inte anspråk på att täcka in alla de rättsliga eller praktiska frågeställningar som kan tänkas uppkomma i arbetet. Den som söker svar på en specifik materiell rättsfråga bör alltså leta någon annanstans. Bokens stora förtjänst är i stället att den — på ett övergripande plan — hjälper notarien att förstå sin roll, sina arbetsuppgifter och sin arbetsplats.

Flera av bokens avsnitt handlar om notarirollen som sådan. Författarna beskriver några av notariearbetets mest kännetecknande drag, som den asymmetriska relationen till domare och de tydliga inslagen av utbildning. De berör också notariernas förhållande till tjänstgöringsbetygen och det närliggande problemet med långvarig stress.¹ Dessutom behandlas kraven på saklighet och noggrannhet samt samarbetet med

¹ Avsnittet om stress har en förhållandevis yttlig problembeskrivning. Tyngdpunkten i framställningen ligger i stället på att erbjuda läsaren strategier för att hantera höga krav och en hög arbetsbelastning. En fördjupad diskussion om bristerna i notariers arbetsmiljö ligger möjligen utanför bokens syfte. För vidare läsning, se Saco-S Domstols rapport *Hur är det att vara notarie?* (2022).

domstolens olika personalkategorier. Författarna lyckas härigenom formulera en välbehövlig rollbeskrivning för notarier.

Andra avsnitt redogör närmare för notariens särskilda arbetsuppgifter. Här introduceras läsaren till bland annat protokollföring och vanliga handläggningsåtgärder. Framställningen innehåller konkreta råd för hur man som notarie, på ett rättssäkert och effektivt sätt, kan föra mål och ärenden närmare ett avgörande. Flera avsnitt är dessutom ägnade åt specifika arbetsuppgifter som domskrivning, rättsutredning och votering.

Boken innehåller också några avsnitt som introducerar läsaren till domstolen som arbetsplats. Författarna beskriver översiktligt de olika domstolarna och hur de förhåller sig till varandra, samt deras interna organisation och struktur. I ett avsnitt beskrivs den så kallade *domarbanan*, som av många notarier betraktas som den mest prestigefyllda karriärvägen. Längst bak i boken finns dessutom en överskådlig ordlista som förklarar ett stort antal domstolstermer och domstolsbefattningar. Sammantaget får läsaren snabbt ett grepp om domstolarnas organisation, som ofta är både omfattande och komplex.

Som framgått av denna anmälan finns det goda skäl att tro att Jungstedts, Pettersons och Uppfeldts bok kommer vara till stor glädje för notarier runtom i landet. Jag kan varmt rekommendera boken för läsning, och jag vill uppmana landets tings- och förvaltningsrätter att dela ut ett exemplar till var och en av sina nyanställda notarier.

Simon Jarblad